

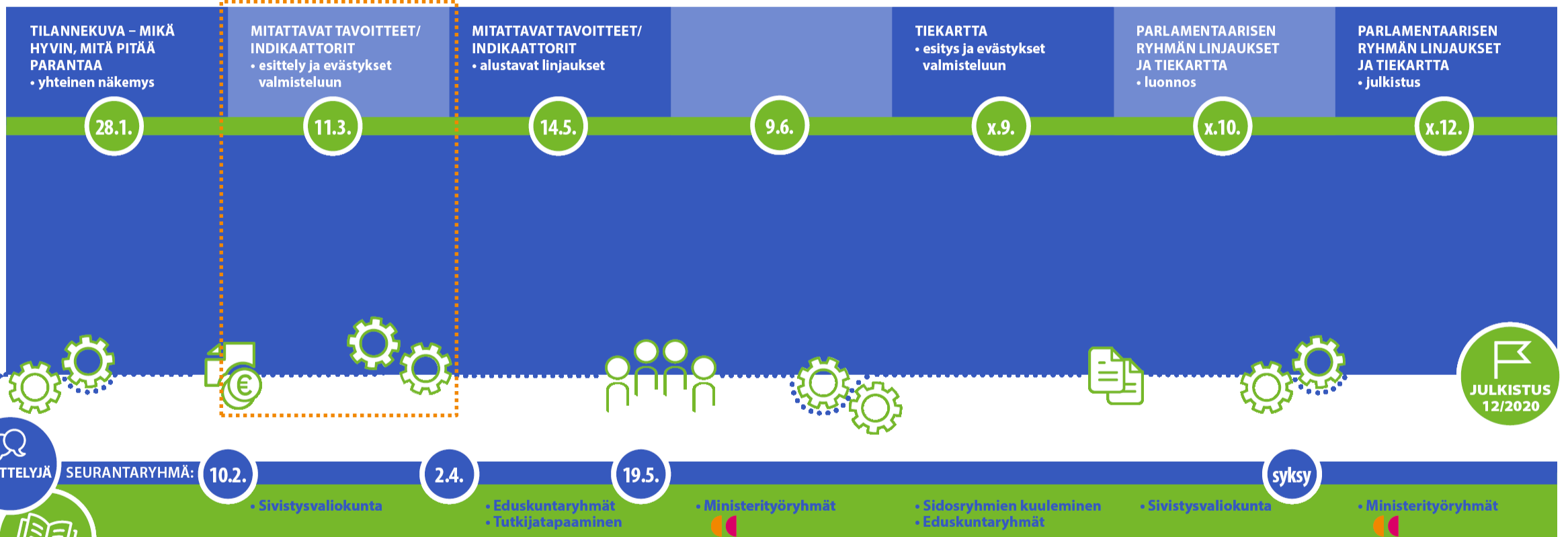

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Tulevaisuuden tarpeisiin vastaava koulutustarjonta

JATKUVAN OPPIMISEN PARLAMENTAARINEN
UUDISTUS 11.3.2020

Jatkuvan oppimisen parlamentaarisen uudistuksen linjausten ja tiekartan valmistelu 2020

ETENEVÄT RINNALLA:

- Työllisyyden ministerityöryhmä alatyöryhmineen
- Työn ja hyvinvoinnin kehittämisselitys
- Sosiaaliturvan uudistus

JULKISTUS
12/2020

Työikäisille tarkoitettun koulutuksen muodot ¹⁾

I Perusopetus ja lukiokoulutus

Koulutus	Opiskelijamäärä/v 2018	VTAE 2020 M€	Tarjonnan ohjaus	Rahoituksen määräytymisperusteet	Maksut opetuksesta
Aikuisten perusopetus	4 000–5 000 opiskelijaa	32,6	yksityisillä järjestämislupa	suoritetut kurssit x yksikköhinta	ei voi periä
Perusopetuksen aineopinnot	n. 15 000 kurssia	3,8	yksityisillä järjestämislupa	suoritetut kurssit (laskennallinen oppilasmäärä) x yksikköhinta	voi periä, enint. 50 % kustann.
Aikuisten lukiokoulutus	n. 5 000 yli 18-vuotiaana aloittanutta	27,0	järjestämislupa	opiskelijamäärä x 58 % ²⁾ järjestäjän yksikköhinta	ei voi periä (yo-tutkinnosta voi)
Lukion aineopinnot	18 435 opiskelijaa	sis. aikuislukioiden määrärahaan	järjestämislupa	suoritetut kurssit (laskennallinen oppilasmäärä) x 58 % yksikköhinta	voi periä, enint. 50 % kustann.

1) julkisesti rahoitettu koulutustarjonta

2) laskennallinen summa

Työikäisille tarkoitettun koulutuksen muodot

II Korkeakoulutus

Koulutus	Opiskelijamäärä/ v 2018	VTAE 2020 M€	Tarjonnan ohjaus	Rahoituksen määräytymisperusteet	Maksut opetuksesta
Avoin ammatti- korkeakoulu	n. 28 000 osallistujaa	41,1 1)	toimilupa	opintopisteet avoin amk ja muut tutkintojen osat, erikoistumiskoulutus ja maahanmuuttajien valmentava koulutus 5 %, yhteistyösopimusten perusteella, maahanmuuttajien valmentavassa koulutuksessa ja erikoistumiskoulutuksessa suoritettujen opintopisteiden määrä	enint. 15 e/op
Avoin yliopisto	n. 96 600 osallistujaa	37 1)	koulutusvastuu	avoimena yo-opetuksena, erillisinä opintoina ja erikoistumiskoulutuksina suor. opintopisteet 2 %	enint. 15 e/op
Ylemmät ammatti- korkeakoulututkinnot	5 400	36,2	koulutusvastuu	suoritettut yamk-tutkinnot	EU/ETA-maiden ulkop. väh. 1500 e/v
Erikoistumiskoulutus	n. 2 800 osallistujaa (amk 1090, yo 683)	sis. yllä oleviin	toimilupa/koulutusvastuu, korkeakoulujen sopimukset	sisältyy yllä oleviin	enint. 120 e/op
Korkeakoulujen täydennyskoulutus	Ei tietoa	0		ei ole	liiketaloudellista

1) laskennallinen summa

Työikäisille tarkoitettun koulutuksen muodot

III Vapaa sivistystyö

Koulutus	Opiskelijamäärä/v 2018	VTAE 2020 M€	Tarjonnan ohjaus	Rahoituksen määräytymisperusteet	Maksut opetuksesta
Kansalaisopistot	2 177 991 opetustuntia	83,4	ylläpitämislupa	kiintiöity opetustuntien lkm x opetustunnin yksikköhinta	voi periä, opintosetelit
Kansanopistot	272 880 opiskelijaviikkoa	47,1	ylläpitämislupa	kiintiöity opiskelijaviikkojen lkm x opiskelijaviikon yksikköhinta	voi periä, opintosetelit
Opintokeskukset	215 891 opetustuntia	15,9	ylläpitämislupa	kiintiöity opiskelijaviikkojen lkm x opiskelijaviikon yksikköhinta	voi periä, opintosetelit
Kesäyliopistot	113 451 opetustuntia	5,1	ylläpitämislupa	kiintiöity opiskelijaviikkojen lkm x opiskelijaviikon yksikköhinta	voi periä, opintosetelit

IV Työvoimakoulutus

Koulutus	Opiskelijamäärä/v 2018	VTAE 2020 M€	Tarjonnan ohjaus	Rahoituksen määräytymisperusteet	Maksut opetuksesta
Työvoimakoulutus	49 781 opiskelijaa, josta amm. 35 154 (josta OKM:n vos-rahoit. 13 234) ja kotoutumiskoulutusta 14 627	TEM/hankintajärjestelmä 135, josta kotoutumiskoulutuksen osuus n. 58. OKM/sis. OKM:n amm. koul. määrärahaan	TEM: ELYjen hankinta; OKM: järjestämislupa	TEM: Hankintamenettelyn perusteella määräytyvä hinta; OKM: kuten ammatillinen koulutus	ei voi periä

- ▶ Korkeakoulut ja oppilaitokset (järjestäjät ja ylläpitäjät) päättävät itse miten suuntaavat koulutustaan eri kohderyhmille ja aloille
- ▶ Rahoitusjärjestelmä sisältää ohjaavia elementtejä, niissä kuitenkin painottuvat tutkintojen ja tutkinnon osien suorittaminen

Työikäisille tarkoitettuihin koulutusmuotoihin kohdentuu vuonna 2020 yhteensä **460 miljoonaa euroa**

Lisäksi työelämässä olevat/työikäiset käyttävät merkittävässä määrin muuta koulutusjärjestelmän tarjontaa

Miten ja kenelle koulutustarjonta kohdentuu?

**Julkisen rahoituksen
kohdentuminen 25–59-
vuotiaiden koulutukseen
ammattillisessa koulutuksessa,
ammattikorkeakouluissa ja
yliopistoissa**

Taustatietoa

- Aineistona Tilastokeskuksen tiedot ammatillisen koulutuksen opiskelijoista¹ ja ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen uusista opiskelijoista² vuonna 2018
- Tarkastelussa mukana 25–59-vuotiaat
- Arvio julkisen rahoituksen kohdentumisesta 25–59-vuotiaille on hyvin karkea
  - Ammatillisen koulutuksen järjestäjät ja korkeakoulut päättävät itse saamansa rahoituksen sisäisestä kohdentamisesta → rahoituksen todellisesta kohdentumisesta eri ikäisille ei ole saatavilla
  - Ammatillisessa koulutuksen rahoituksen kohdentumisessa 25–59-vuotiaille käytetty vuoden 2020 laskennallisen rahoituksen (1,85 mrd.) perusteena käytettyjen suoritteiden jakautumista ikäryhmittäin
  - Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen rahoituksen kohdentumisessa 25–59-vuotiaille käytetty tietoa koulutuksen osuudesta korkeakoulujen kustannuksista (yht. 1,4 mrd.) ja uusien opiskelijoiden jakautumista ikäryhmittäin
- Laskennallisen arvion perusteella rahoitus työikäisten koulutukseen ammatillisessa koulutuksessa, ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa yhteensä noin 1,35 miljardia euroa
- Tässä tarkastelussa arvio ammatillisen koulutuksen, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen 25–59-vuotiaille kohdentuvasta rahoituksesta on jaettu Tilastokeskuksen opiskelijamäärien suhteessa, jolloin voidaan tarkastella rahoituksen jakautumista eri opiskelijaprofiileille

¹ opiskelijoilla tarkoitetaan kalenterivuoden aikana oppilaitoksessa kirjoilla olleita

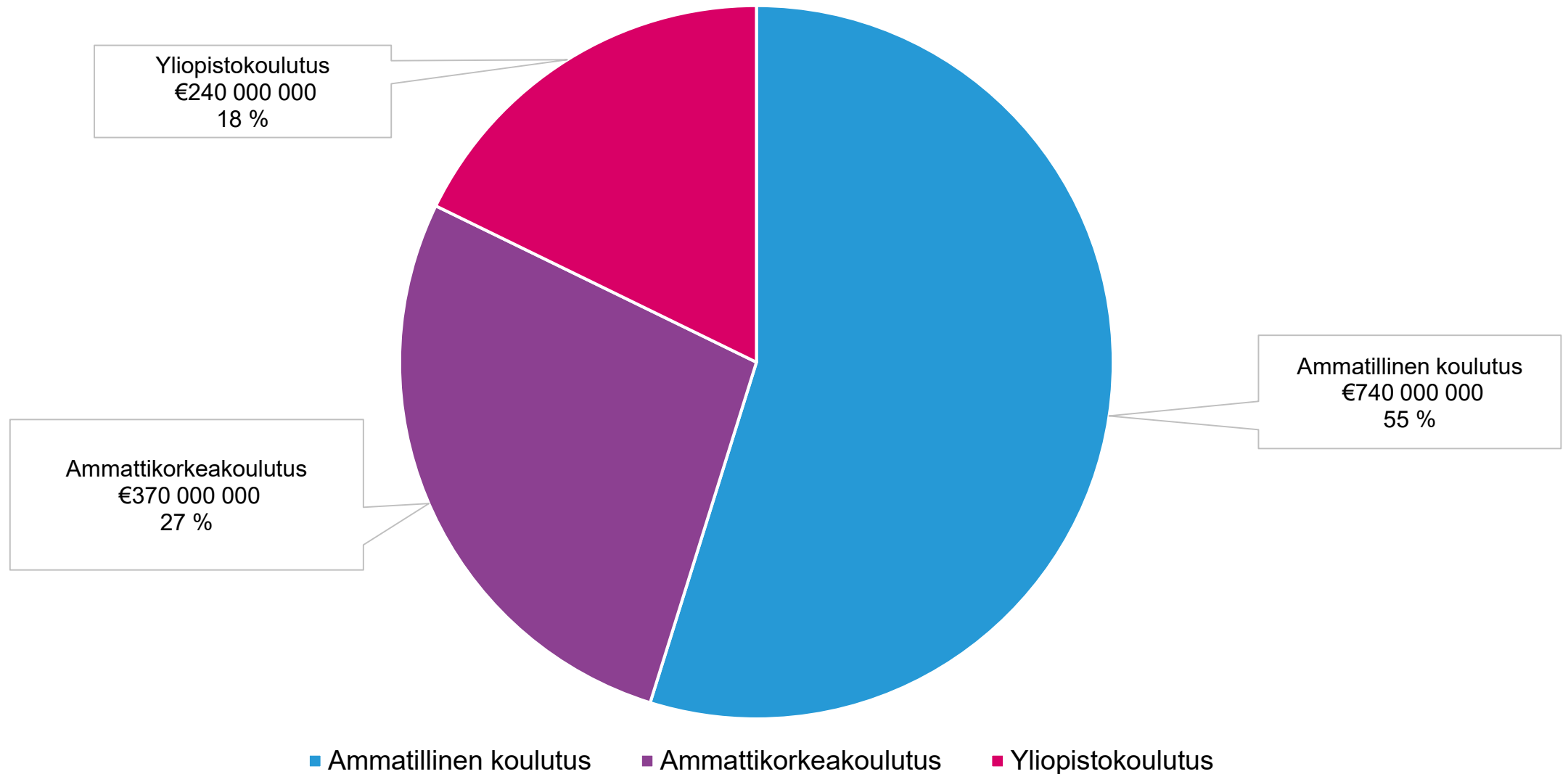
² uusilla opiskelijoilla tarkoitetaan tilastovuonna 20.9. opiskelemissa olleita, ammattikorkeakouluissa 1.1.–20.9. kyseisen koulutuksen kyseisessä ammattikorkeakoulussa vastaanottaneita ja ensimmäistä kertaa läsnä- tai poissaoleviksi ilmoittautuneita ja yliopistoissa niitä, joiden opiskeluoikeus on alkanut nykyisessä tutkinnossa ko. yliopistossa.

Uudet opiskelijat ammatillisessa ja korkeakoulutuksessa v. 2018, ikä aloittamisvuonna, 25-59v.

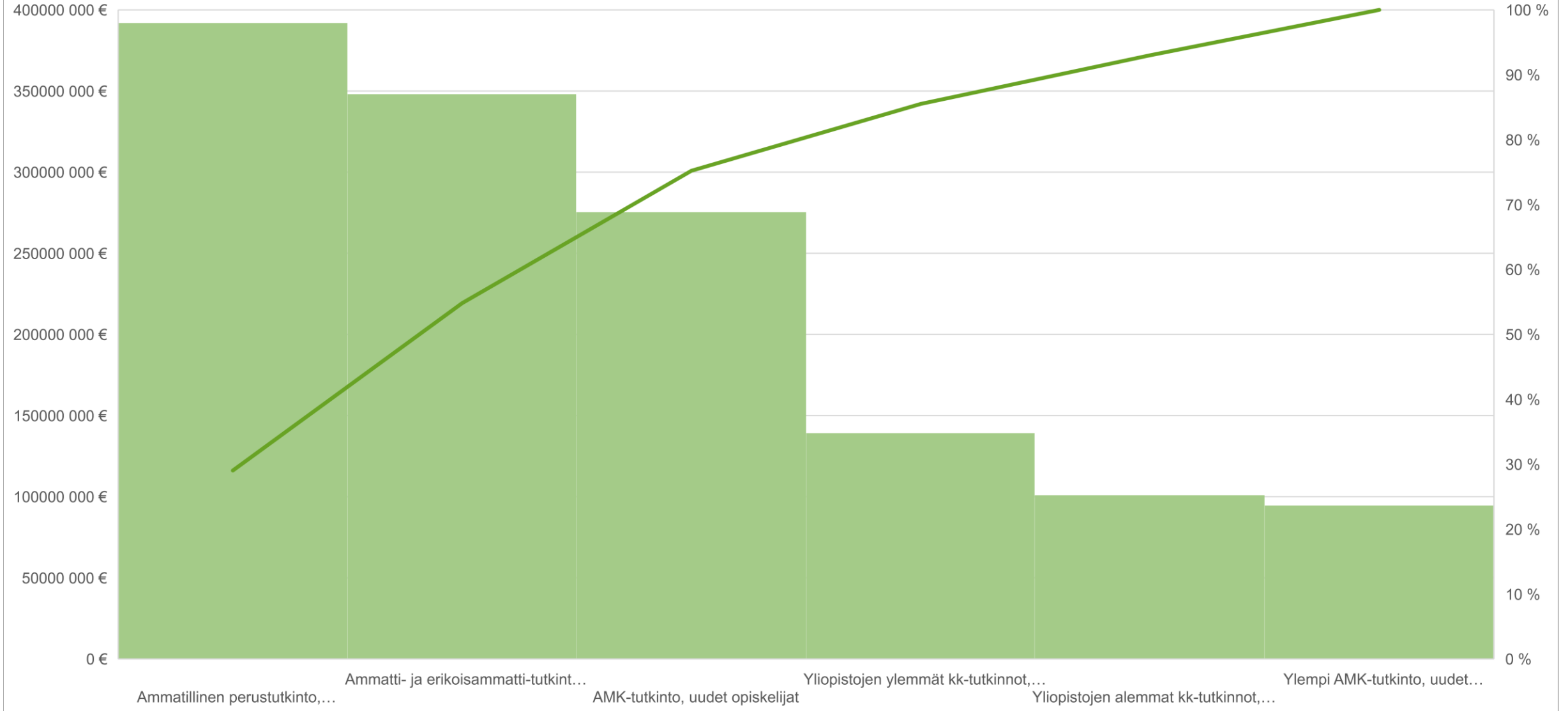

Koulutus	Kaikki uudet opiskelijat	25-59 v. uudet opiskelijat	25-59 v. %- osuus
Ammatillinen perustutkintokoulutus	79 969	33 225	42 %
Ammattitutkinto- ja erikoisammattitutkintokoulutus	36 060	31 504	87 %
AMK-tutkintokoulutus	33 772	15 406	46 %
Ylempi AMK-tutkintokoulutus	5 309	5 295	100 %
Yliopistojen alempi kk-tutkintokoulutus	17 091	3 586	21 %
Yliopistojen ylempi kk-tutkintokoulutus	7 388	4 951	67 %

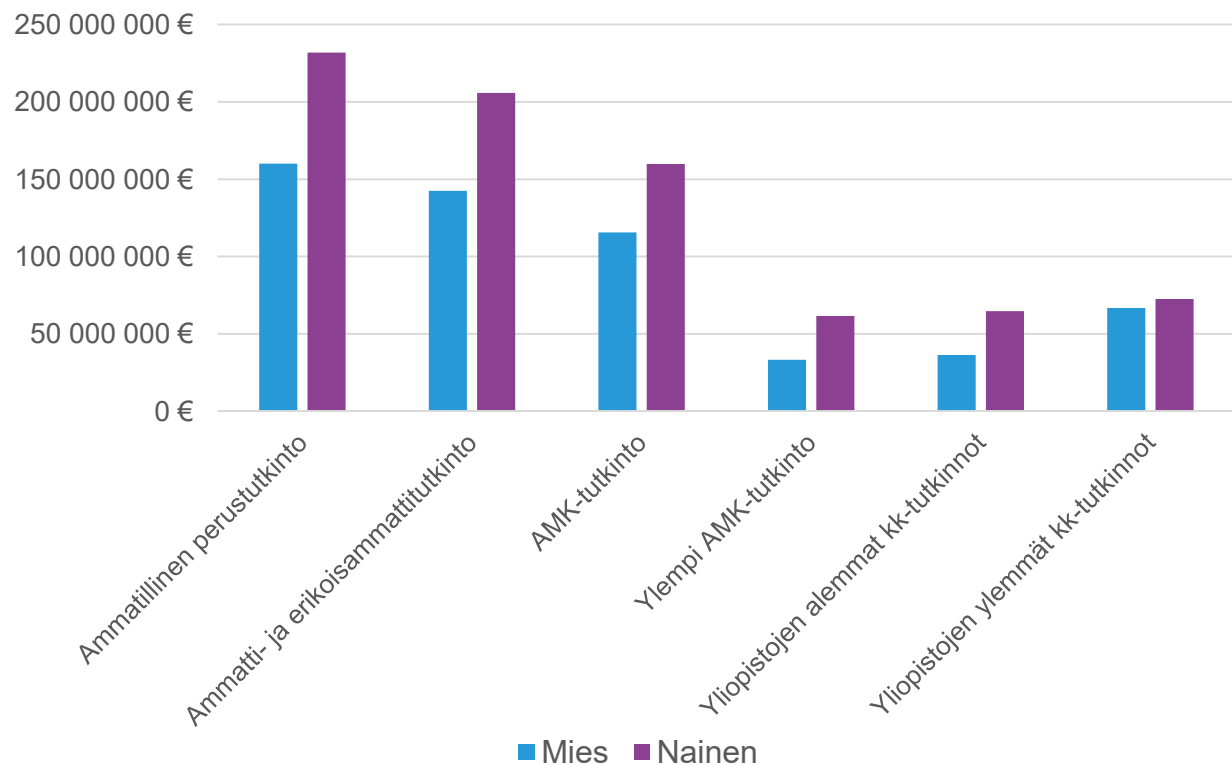
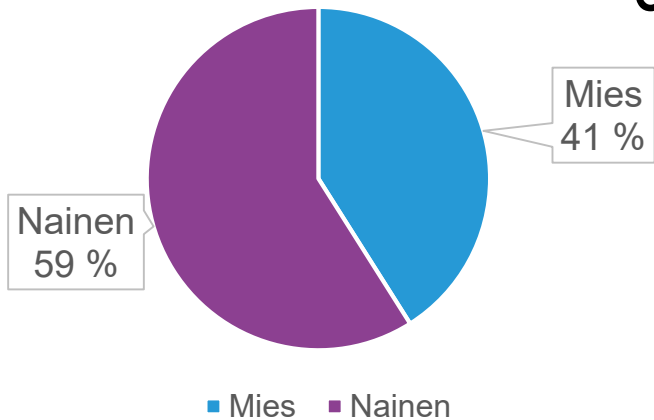
Julkinen rahoitus 25–59-vuotiaiden koulutukseen ammatillisessa koulutuksessa, ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa

Julkinen rahoitus 25–59-vuotiaiden koulutukseen ammattillisessa koulutuksessa, ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa

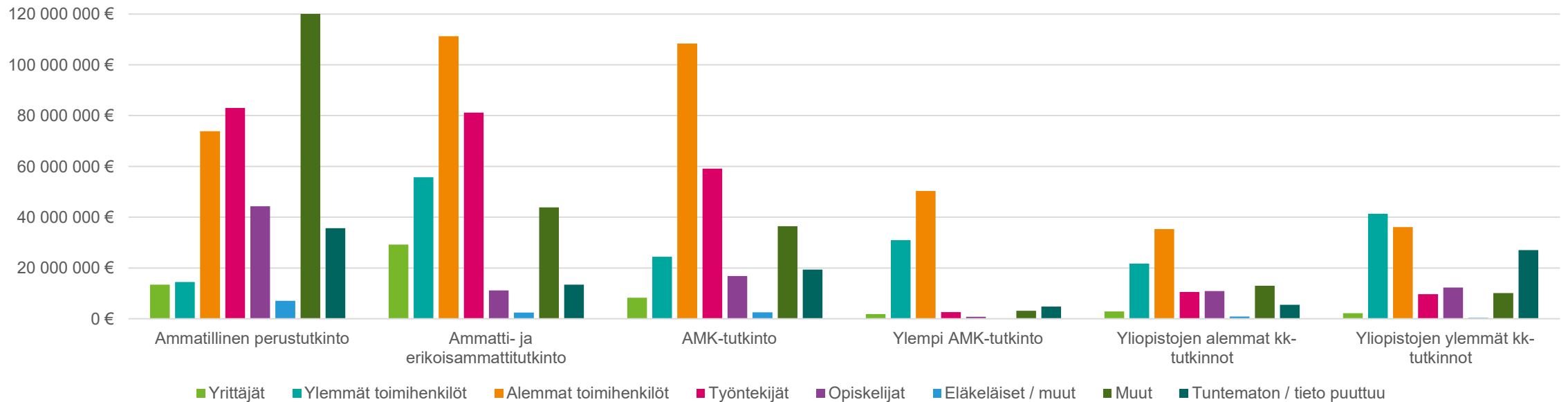
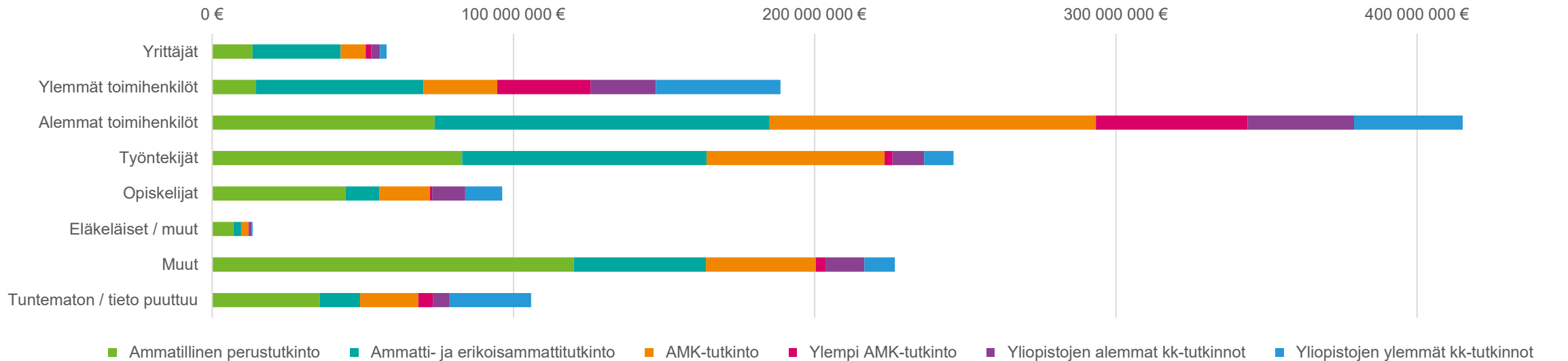

Opiskelijoiden sukupuoli

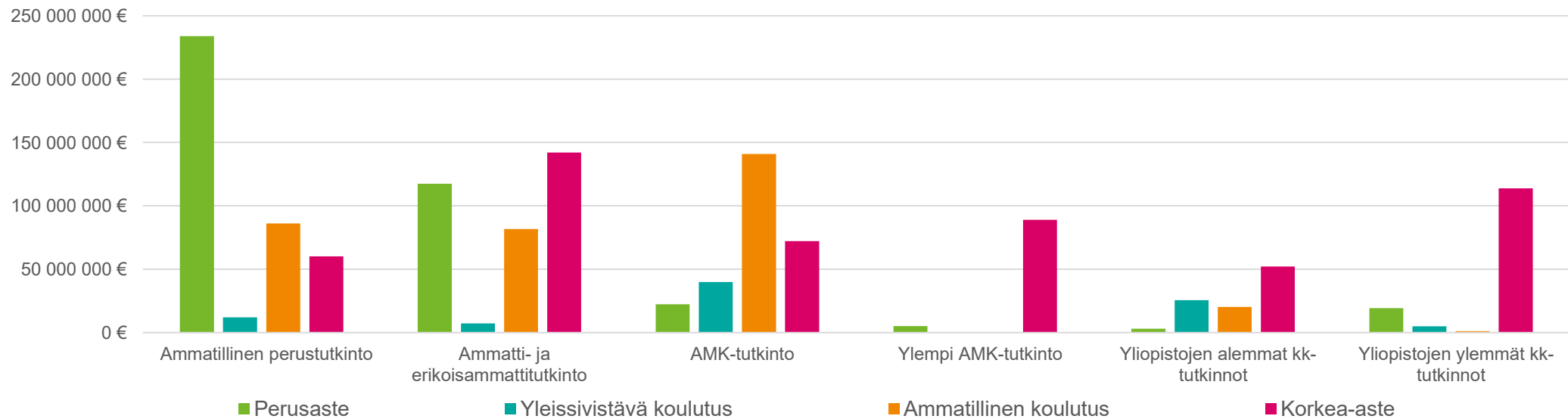
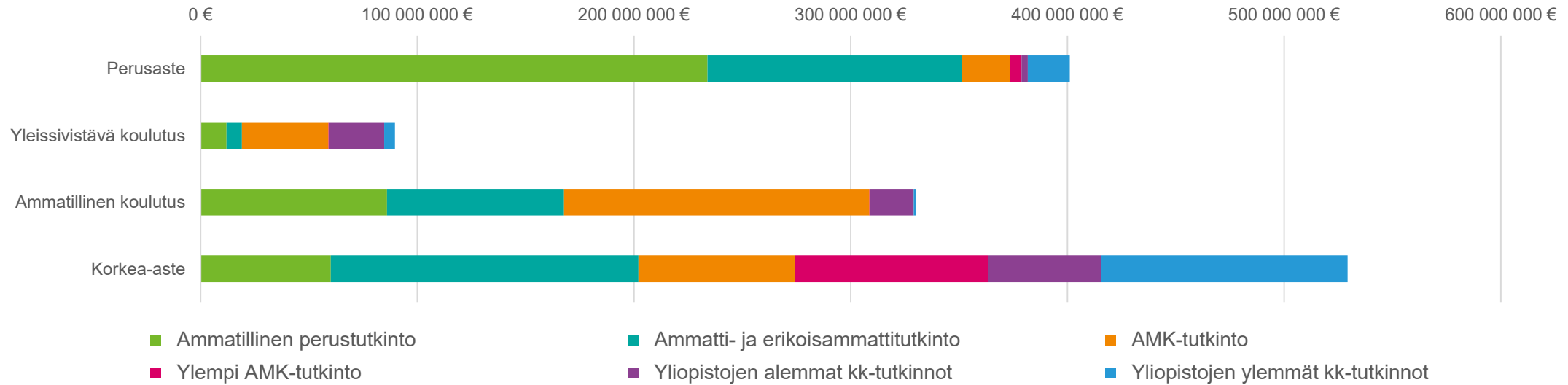

- Ammatillinen perustutkinto
- Ammatti- ja erikoisammattitutkinto
- AMK-tutkinto
- Ylempi AMK-tutkinto
- Yliopistojen alemmat kk-tutkinnot
- Yliopistojen ylempät kk-tutkinnot

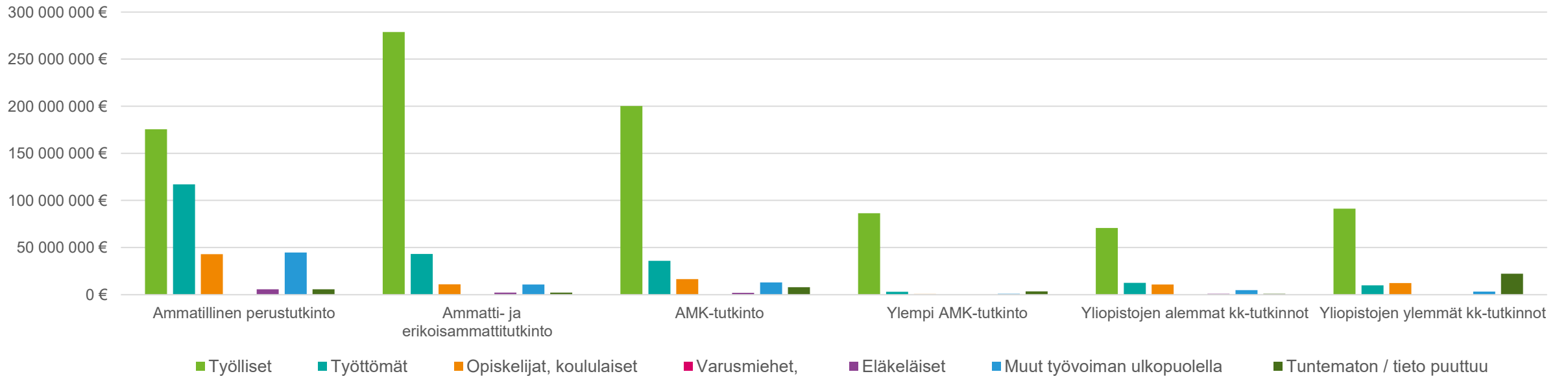
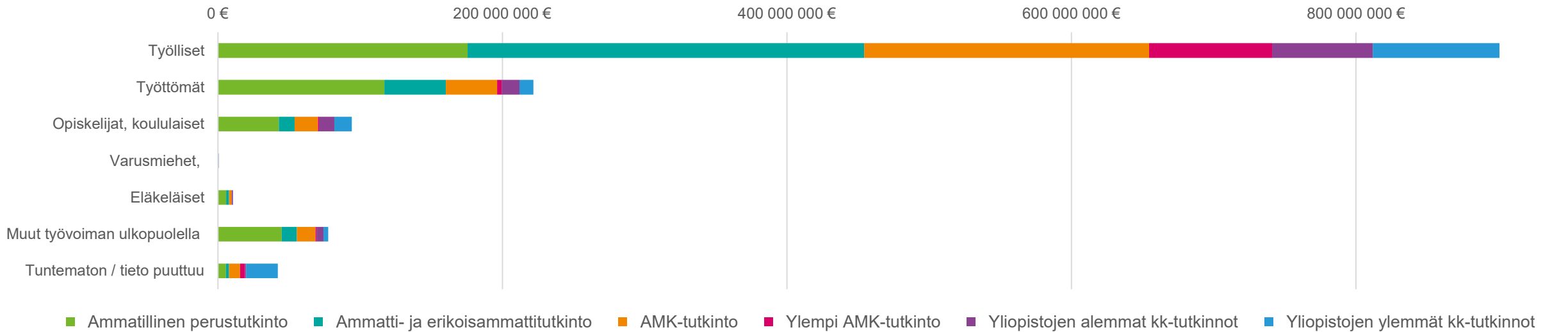
Sosioekonominen asema koulutuksen aloittamista edeltävänä vuonna

Pohjakoulutus ennen koulutuksen aloittamista

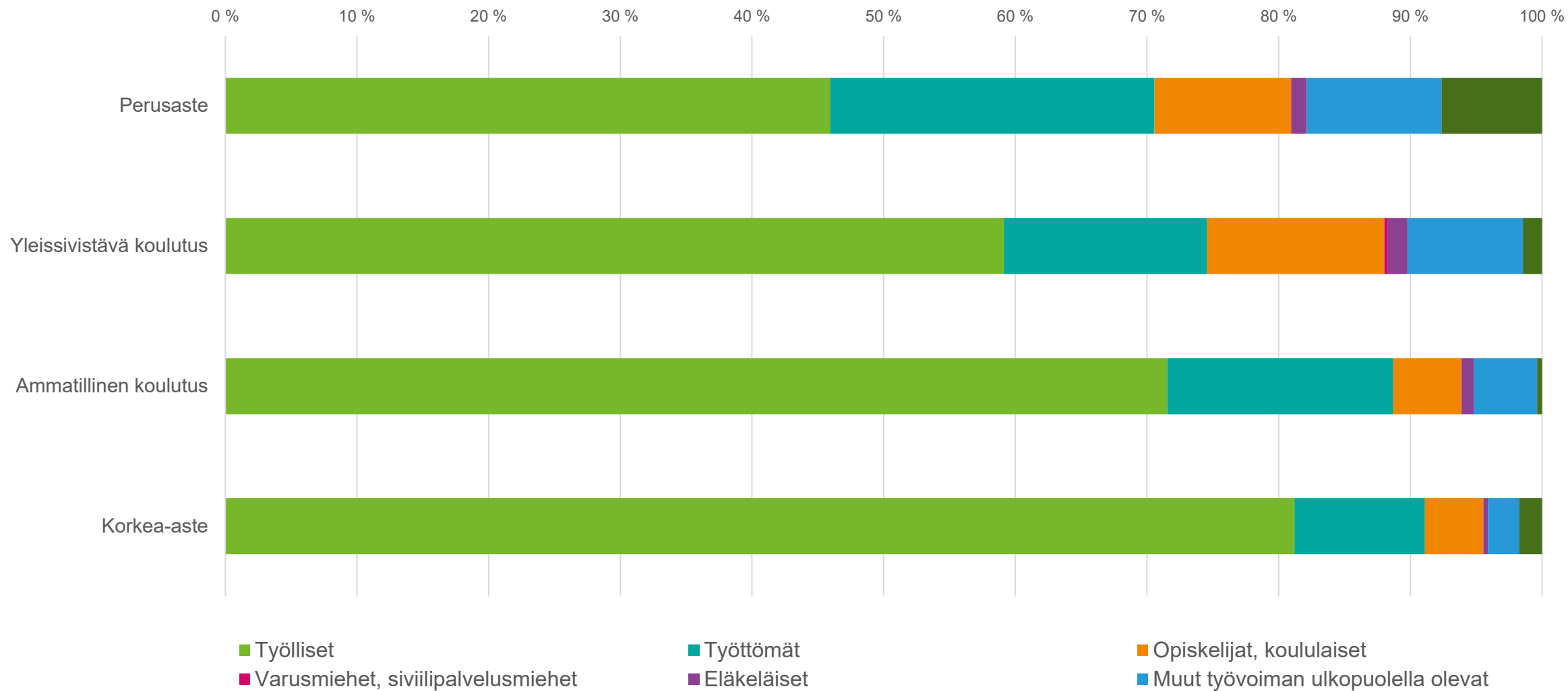

Pääasiallinen toiminta koulutuksen aloittamista edeltävänä vuonna

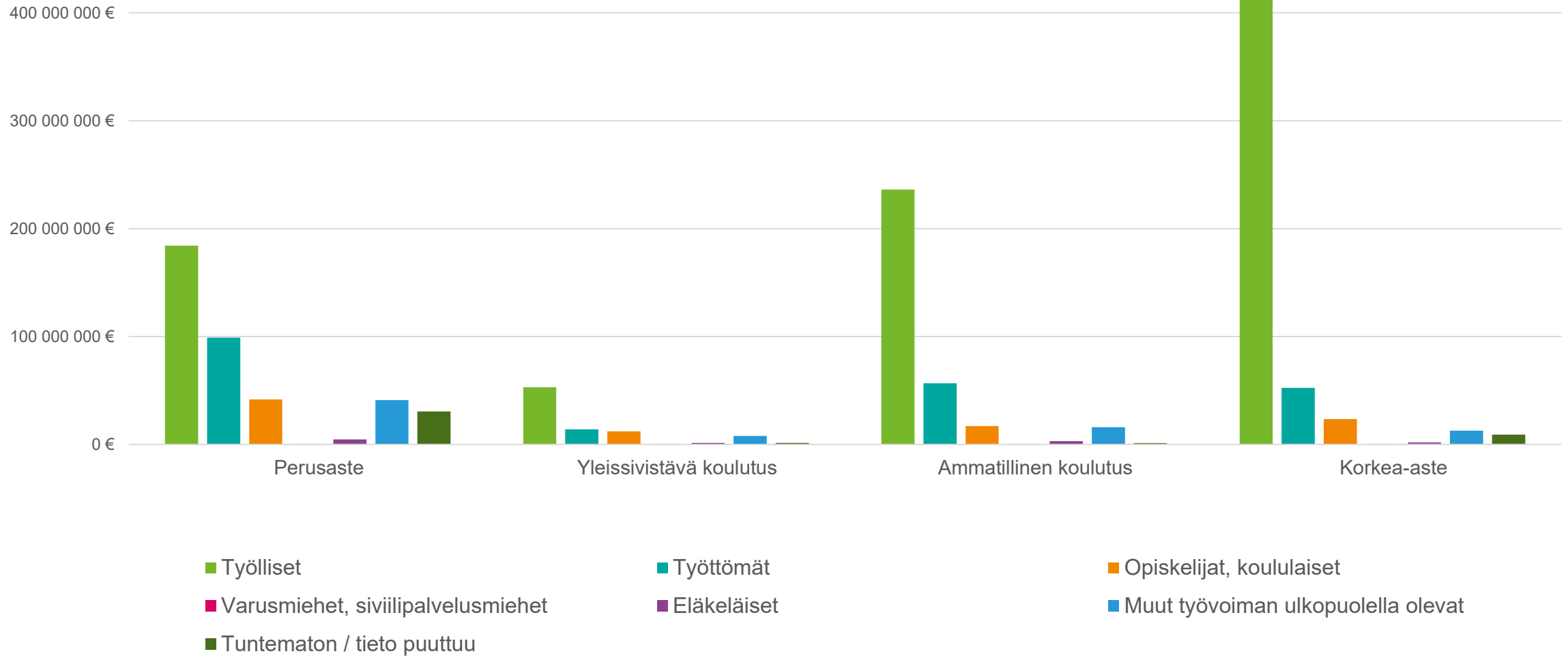

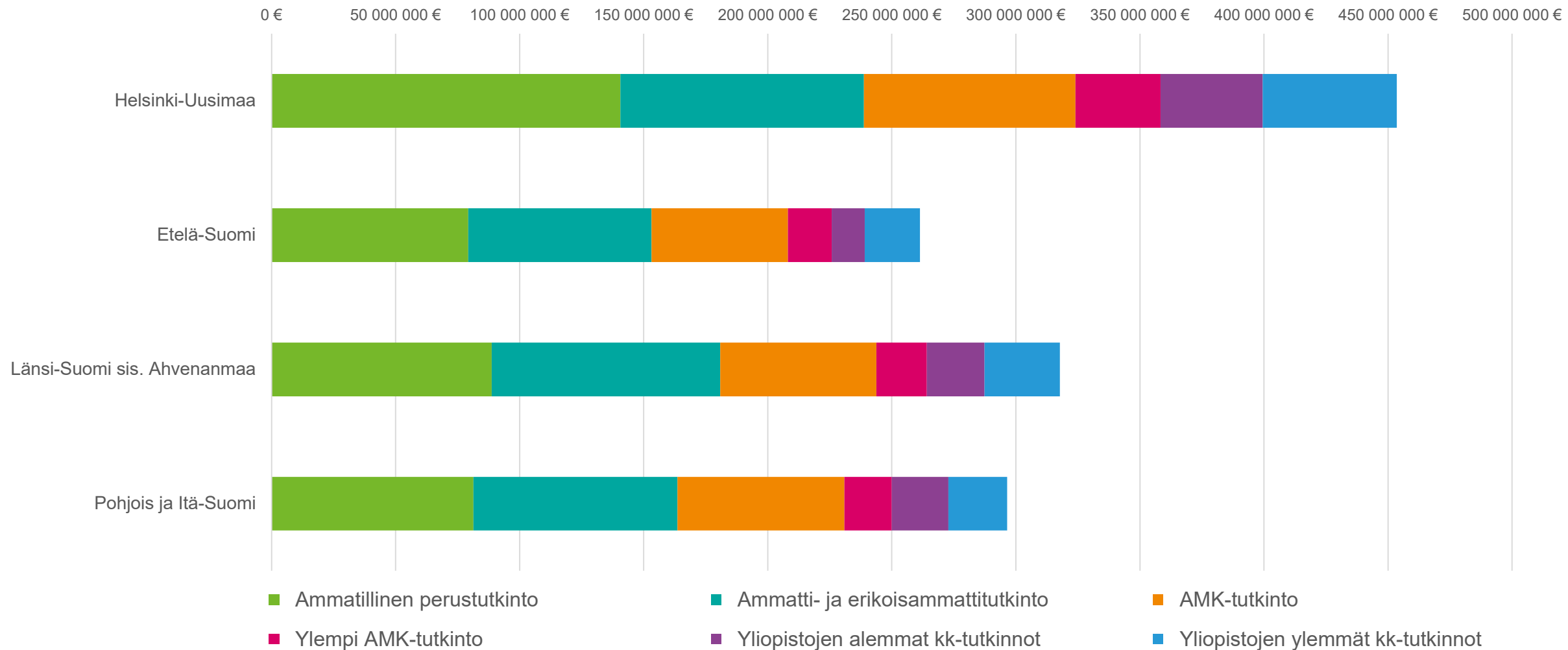
Pohjakoulutus ja pääasiallinen toiminta ennen koulutuksen aloittamista

Pohjakoulutus ja pääasiallinen toiminta ennen koulutuksen aloittamista

Opiskelijoiden asuinpaikan suuralue

Yhteenveto

- Lähes puolet ammatillisen ja korkeakoulujen koulutuksen kokonaisrahoituksesta kohdentuu yli 25-vuotiaiden ammatillisiin opintoihin ja yli 25-vuotiaana aloittaneiden korkeakoulu-opintoihin
- Eniten rahoitusta kohdentuu opiskelijoille, jotka ovat olleet työllisinä ennen koulutuksen aloittamista ja joilla on jo korkea-asteen tutkinto
- Ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa on suurinta vaihtelua opiskelijoiden taustassa, opiskelijoissa on sekä koulutusta ennen työllisenä, työttömänä että työvoiman ulkopuolella olleita, aikaisemmin ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olleita ja ammatillisen tai korkea-asteen tutkinnon omaavia ja pitkäaikaistyöttöminä, työntekijöinä ja toimihenkilöinä olleita sekä ulkomailta tulleita
- Korkeakoulujen ylempiä tutkintoja taas suorittavat lähinnä työlliset, toimihenkilöt ja aikaisemman korkea-asteen tutkinto omaavat
- Työttömänä aikaisemmin olleista opiskelijoista suurimmalla osalla ei ole aikaisempaa perusasteen jälkeistä tutkintoa ja heidän koulutukseen suunnatusta rahoituksesta suurin osa on ammatillista perustutkintokoulutusta
- Naisten osuus opiskelijoista on suurempi, mutta sukupuolten välillä ei ole merkittäviä eroja koulutusprofiilissa

**Johtopäätöksiä ja
ratkaisujen suuntia**

OECD: Jatkuvan oppimisen järjestelmä, Suomen haasteet

Puuttuu kattava jatkuvan oppimisen strategia

Järjestelmä kannustaa osallistumaan tutkintoon johtavaan koulutukseen
(maksuttomuus, avoimuus, etuudet)

- ▶ Joskus tarkoituksenmukaista
- ▶ Ei aina tehokkain tapa
- ▶ Saattaa heikentää nuorten pääsyä koulutukseen

Koulutustarjonnassa on puutteita/aukkoja

- ▶ Puuttuu lyhyitä, työelämärelevantteja koulutuksia
- ▶ Puuttuu vaihtoehtoja ammatillisen osaamisen tason nostamiseksi

Ennakointitietoa hyödynnetään heikosti – kohdentamisen keinot puuttuvat

Työuran aikaisen koulutukseen osallistumisen taloudellinen hyöty on vähäinen

- ▶ **Ammatillisessa koulutuksessa on opiskelijoita yhteensä 265 000, heistä 122 000 (46 %) 25–54-vuotiaita. Korkeakouluissa aloittaa uutta 58 0000 opiskelijaa, joista 24 000 (41 %) 25–54-vuotiaita**
- ▶ **Yli 25-vuotiaiden ammatillisiin opintoihin ja yli 25-vuotiaana aloittaneiden korkeakoulu-opintoihin käytetään julkista rahaa yhteensä arviolta noin 1,35 miljardia euroa.**
- ▶ **Rahoitus kohdentuu pääasiassa tutkintoon johtavaan koulutukseen**

Jatkuvan oppimisen näkökulmasta

- Merkittävä osa työikäisistä päivittää/täydentää/uudistaa osaamistaan hyödyntämällä tutkintoon johtavaa koulutusta tai sen osia.
- Ja toisin päin: merkittävä osa ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulujen resursseista kohdentuu työikäisille muuhun kuin ensimmäisen tutkinnon suorittamiseen.
- Koulutus kasautuu henkilöille, jotka tuntevat koulutusjärjestelmän ja osaavat hyödyntää sitä.
- Koulutus ei riittävästi kohdennu niille yksilöille, jotka eniten työelämän muutoksen ja työllisyyden näkökulmasta sitä tarvitsisivat.
- Koulutus ei riittävästi kohdennu osaavaa työvoimaa tarvitseville aloille.

Julkisen talouden näkökulmasta

- Uutta rahaa ei työikäisten kouluttamiseen ole tulossa
- Ikäluokkien pieneneminen vähentää tulevaisuudessa rahoituspaineita nuorten koulutuksessa
- Työelämän muutos lisää tarpeita työikäisten koulutukseen, johon nuorten koulutuksesta vapautuva rahoitus on onnistuttava kanavoimaan

- ▶ **Jatkuvan oppimisen uudistaminen on toteutettava pääasiassa kehyksen sisällä, nykyisiä voimavaroja priorisoimalla ja kohdentamalla ja rahoitus pohjaa laajentamalla**
- ▶ **Järjestelmän ohjattavuutta on merkittävästi parannettava**

Osaamisvaatimukset/sisällöt ovat yhä enemmän tiettyyn työtehtävään ja perustaitoihin liittyviä. Tarpeet vaihtelevat alueellisesti ja paikallisesti. Myös geneeristä osaamista tarvitaan.

- Tarvitaanko tutkintojen/niiden osien/niistä muodostettujen muiden kokonaisuuksien lisäksi uusia koulutusmuotoja, jotka mahdollistavat joustavan opiskelun työnteon ja perhe-elämän ohessa?
- Tulisiko nämä uudet, osaamisen täydentämisen/uusintamisen kokonaisuudet irrottaa koulutustasoista? Siten, että opiskeltavia sisältöjä voidaan esimerkiksi kerätä eri koulutusasteilta ja -muodoista?
- Edistäisikö työn ja osaamisen liiton vahvistaminen kohtaanto-ongelman ratkaisemista?
- Pitäisikö työikäisten omaehtoista koulutusta, työvoimakoulutusta ja kotoutumiskoulutusta tarkastella/ohjata kokonaisuutena? OKM ja TEM yhteistyössä työmarkkinoiden keskusjärjestöjen ja SY:n kanssa?

Vahvempi kohdentaminen ja kohtaanto-ongelman ratkaiseminen edellyttää toimeenpanosta vastaavien rakenteiden uudistamista.

- Onko syytä vahvistaa osaamisen kehittämisen ja opetushallinnon läsnäoloa aluehallinnossa? Modernisoida Opetushallituksen tehtäviä ja toimintatapoja?
- Voisivatko työ- ja koulutuspoliittiset tavoitteet saavuttaa ja alueiden elinkeinojen kehittämistä tukea (nykyistä paremmin) uudella hankintatoiminnalla ja kehittämällä ennakoitua?
- Olisiko syytä luoda kattavat työikäisten matalan kynnyksen ohjauspalvelut täydentämään digitaalisia jatkuvan oppimisen verkkopalveluja?

**Jotta uudistus on mahdollinen,
on tärkeää löytää yhteinen
linja ja tahto.**

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET